

Inimeseõpetuse ainekava põhikooli II kooliaste

Inimeseõpetuse üldeesmärk on aidata kaasa õpilase sotsiaalses elus vajalike toimetulekuoskuste arengule, mille elluviimiseks kujundatakse õpilases terviklikku isiksust, sotsiaalset kompetentsust, terviseteadlikkust ja üldinimlikke väärtusi.

5. klass 1 tund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Teemad	Õpitulemused
1. Tervis (4 tundi) Tervise olemus. Tervist mõjutavad tegurid. Tervise hindamine. Tervislik eluviis. Hea ja halb stress. Keha reaktsioonid stressile. Pingete maandamise võimalused.	Õpilane: 1) kirjeldab füüsilist, vaimset ja sotsiaalset tervist ning selgitab tervise olemust nendest mõistetest lähtuvalt; 2) teab enda põhilisi tervisenäitajaid ning oskab mõõta ja hinnata kehakaalu, kehapikkust, kehatemperatuuri ning pulsisagedust; 3) nimetab tervist tugevdavaid ja tervist kahjustavaid tegevusi ning selgitab nende mõju inimese füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele tervisele; 4) kirjeldab üldisi stressi tunnuseid ja stressiga toimetuleku võimalusi.
Lõiming Matemaatika: tabelite ja jooniste lugemine ning koostamine. Andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine. Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust..	
Digipädevused Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult- MS Word. MS Excel- andmete sisestamine tabelisse; diagrammid, andmete analüüs. Learning Apps https://learningapps.org/https://learningapps.org/ H5P https://h5p.org/	
Ettevõtlikkuspädevused Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Arenguuskumus.	
2. Tervislik eluviis (5 tundi) Tervisliku eluviisi komponendid. Tervislik toitumine. Tervisliku toitumise põhimõtted. Toitumist mõjutavad tegurid. Kehaline aktiivsus. Kehalise	Õpilane: 1) oskab eristada tervislikke ja mittetervislikke otsuseid igapäevaelus; 2) kirjeldab tervisliku toitumise põhimõtteid ning väärtustab neid; 3) teab kehalise tegevuse mõju oma tervisele ja toob selle kohta näiteid; 4) oskab plaanida oma päevakava, lähtudes tervisliku eluviisi komponentidest; 5) väärtustab tervislikku eluviisi.

<p>aktiivsuse vormid. Tervistava kehalise aktiivsuse põhimõtted. Päevakava ning töö ja puhkuse vaheldumine. Uni.</p>	
<p>Lõiming Matemaatika: tabelite ja jooniste lugemine ning koostamine. Andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine. Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust..</p> <p>Digipädevused Learning Apps https://learningapps.org/ H5P https://h5p.org/</p> <p>Ettevõtlikkuspädevused Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Arenguskumus.</p> <p>Klassiruumiväline õpe Õuesõpe: praktilised tegevused ja ülesannete lahendamine kooli lähiümbruses.</p>	
<p>3. Murdeiga ja kehalised muutused (6 tundi) Murdeiga inimese elukaares. Kehalised ja emotsionaalsed muutused murdeas. Kehaliste muutuste erinev tempo murdeas. Suhtumine kehasse ja omandi keha eest hoolitsemine. Suguline küpsus ja soojätkamine.</p>	<p>Õpilane: 1) kirjeldab murdeiga inimese elukaare osana ning murdeas toimuvaid muutusi seoses keha ning tunnetega; 2) aktseptib oma kehalisi muutusi ja teab, kuidas oma keha eest hoolitseda; 3) teab, et murdeiga on varieeruv ning igapäev on oma arengutempo; 4) teab suguküpsuse tunnuseid ja esmaste sugutunnuste seost soojätkamisega.</p>
<p>Lõiming Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust..</p> <p>Digipädevused</p>	

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

H5P

<https://h5p.org/>

Ettevõtlikkuspädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt.

Klassiruumiväline õpe

Õppekäik „Tervishoiumuuseumisse“.

4. Turvalisus ja riskikäitumine (10 tundi)

Turvaline ning ohutu käitumine koolis, kodus ja õues. Eakaaslaste ning meedia mõju tervise ja ohukäitumise alaseid valikud tehes; iseenda vastustus. Vahendatud suhtlemine. Tõhusad enesekohased ja sotsiaalsed oskused uimastitega seotud situatsioonides. Valikud ja vastutus seoses uimastitega. Tubaka, alkoholi ja teiste levinud uimastite tarbimisega seonduvad riskid tervisele.

Õpilane:

- 1) kirjeldab olukordi, kus saab ära hoida õnnetusjuhtumeid;
- 2) selgitab, miks on liikluseeskiri kohustuslik kõigile, ning kirjeldab, kuidas seda järgida;
- 3) teab, et õnnetuse korral ei tohi enda elu ohtu seada, ning oskab abi kutsuda;
- 4) mõistab meedia kaudu suhtlemisel ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutust oma sõnade ja tegude eest;
- 5) demonstreerib õpituatsioonid, kuidas kasutada tõhusaid enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi tubaka, alkoholi ning teiste uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetus, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlusoskus;
- 6) kirjeldab tubaka, alkoholi ja teiste uimastite tarbimise kahjulikku mõju tervisele;
- 7) väärtustab turvalisust ja ohutut käitumist.

Lõiming

Matemaatika: andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine.

Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust.

Informaatika: turvalisus internetis.

Digipädevused

Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult.

Turvalisus internetis.

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

H5P

<https://h5p.org/>

Ettevõtlikkuspädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt.

Klassiruumiväline õpe.

Õuesõpe: praktilised tegevused ja ülesannete lahendamine kooli lähiümbruses.

5. Haigused ja

esmaabi (7 tundi)

Levinumad laste- ja noorte haigused.
Nakkus- ja mittennakkushaigused.
Haigustest hoidumine.
HIV, selle levikuteed ja sellest hoidumise võimalused. AIDS.
Esmaabi põhimõtted.
Esmaabi erinevates olukordades.
Käitumine õnnetusjuhtumi korral.

Õpilane:

- 1) oskab kirjeldada, kuidas hoida ära levinumaid nakkus- ja mittennakkushaigusi;
- 2) teab, mis on HIV ja AIDS ning kuidas ennast kaitsta HIViga nakatumise eest;
- 3) kirjeldab, kuidas hoida ära õnnetusjuhtumeid ning kuidas ennast ja teisi abistada õnnetusjuhtumite korral;
- 4) teab, kuidas ohuolukorras turvaliselt käituda ja abi kutsuda, ning demonstreerib õpitu olukorras lihtsamaid esmaabivõtteid (nt kõhuvalu, külmumine, luumurd, minestamine, nihestus, peapõrutus, palavik, päikesepiste jm);
- 5) nimetab esmaabivahendeid ja kirjeldab, kuidas neid kasutada.

Lõiming

Matemaatika: tabelite ja jooniste lugemine ning koostamine
Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöös osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust.
Töö- ja tehnoloogiaõpetus, kodundus: tööohutus.

Digipädevused

Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult.

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

H5P

<https://h5p.org/>

Erinevad veebipõhised ülesannete ja testide lahendamiskeskonnad.

Ettevõtlikkuspädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt.

<p>6. Keskkond ja tervis (3 tundi) Tervislik elukeskkond. Tervislik õpikeskkond. Tervis heaolu tagajana</p>	<p>Õpilane: 1) kirjeldab tervislikku elukeskkonda, lähtudes oma kodukoha loodus- ja tehiskeskonnast; 2) toob näiteid tegurite kohta, mis mõjutavad elukeskkonna turvalisust ja tervislikkust; 3) kirjeldab õpikeskkonna mõju õpilase õpitulemustele.</p>
<p>Lõiming Matemaatika: tabelite ja jooniste lugemine ning koostamine. Loodusõpetus: keskkonnateemalised õppekäigud. Kehaline kasvatus: õppekäik loodusesse. Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine</p> <p>Digipädevused Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult. MS Excel- andmete sisestamine tabelisse; diagrammid, andmete analüüs.</p> <p>Erinevad veebipõhised ülesannete ja testide lahendamiskeskonnad.</p> <p>Learning Apps https://learningapps.org/</p> <p>H5P https://h5p.org/</p> <p>Ettevõtlikkuspädevused Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Arenguuskumus.</p> <p>Klassiruumiväline õpe Praktiline tegevus koolimajas (õpikeskkond). Õuesõpe: praktiline tegevus koolimaja lähiümbruses.</p>	

6. klass 1 tund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Teemad	Õpitulemused
<p>1. Mina ja suhtlemine (4 tundi)</p> <p>1. Enesesse uskumine. Enesehinnang. Eneseanalüüs. Enesekontroll. Oma väärtuste selgitamine Enesekontrolli võtted.</p> <p>2. Konfliktid iseendaga. Sisemiste konfliktide lahendamine</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) analüüsib enda iseloomujooni ja -omadusi, väärtustades endas positiivset;</p> <p>2) mõistab enesehinnangut mõjutavaid tegureid ja enesehinnangu kujunemist;</p> <p>3) mõistab enesekontrolli olemust ning demonstreerib õpituatsioonis oma käitumise kontrolli.</p>
<p>Lõiming</p> <p>Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust..</p> <p>Matemaatika: andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine.</p> <p>Inglise keel: mina ja teised; igapäevaelu.</p> <p>Digipädevused</p> <p>Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult- MS Word.</p> <p>Learning Apps</p> <p>https://learningapps.org/</p> <p>Ettevõtluspädevused</p> <p>Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Loovus, koostööoskus.</p>	
<p>2. Suhtlemine teistega (9 tundi)</p> <p>1. Minu ja teiste vajadused. Vajaduste hierarhia.</p> <p>2. Suhtlemise komponendid. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Aktiivne kuulamine. Tunnete väljendamine. Eneseavamine. Eelarvamused. Kehtestav, agressiivne ja alistuv käitumine. Ei ütlemine seoses ennast ja teisi kahjustava käitumisega.</p> <p>3. Suhtlemine ja viisakus.</p> <p>4. Vabandamine ja süüteo ülestunnistamine.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) teab suhtlemise olemust ning väärtustab tõhusate suhtlusoskuste vajalikkust;</p> <p>2) kirjeldab erinevaid mitteverbaalseid suhtlusvahendeid ning nende mõju verbaalsele suhtlemisele;</p> <p>3) demonstreerib õpituatsioonis aktiivse kuulamise jt tõhusa suhtlemise võtteid;</p> <p>4) mõistab eneseavamise mõju suhtlemisele ning demonstreerib õpituatsioonis, kuidas oma tundeid empaatilisel ja suhteid tugevdavalt väljendada;</p> <p>5) teadvustab eelarvamuste mõju suhtlemisele ja toob näiteid eelarvamuste mõju kohta igapäevasuhtluses;</p> <p>6) eristab ning kirjeldab kehtestavat, agressiivset ja alistuvat käitumist ning mõistab nende käitumiste mõju suhetele;</p>

	7) teab, et ei ütlemine on oma õiguste eest seismine, ning demonstreerib õpituatsioonis kehtestava käitumise võtteid.
--	---

Lõiming

Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust.

Inglise keel: mina ja teised; igapäevaelu.

Digipädevused

Kirjalike tööde vormistamine arvutis- MS Word.

Ettevõtlu pädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt.

Klassiväline õpe

<p>3. Suhted teistega (9 tundi)</p> <p>1. Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine. Sallivus enda ja teiste vastu. Hoolivus. Sõprussuhted. Usaldus suhtes. Empaatia. Vastutus suhetes. Kaaslaste mõju ja surve.</p> <p>2. Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine. Isikuseärasused. Soolised erinevused. Erivajadustega inimesed.</p> <p>3. Toetus ning abi teistele inimestele ja teistelt inimestelt</p> <p>4. Eelarvamuste mõju suhetele.</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab tõhusate sotsiaalsete oskuste (üksteise aitamise, jagamise, koostöö ja hoolitsemise) toimimist igapäevaelus;</p> <p>2) oskab abi pakkuda ning teistelt abi vastu võtta;</p> <p>3) väärtustab hoolivust, sallivust, koostööd ja üksteise abistamist;</p> <p>4) demonstreerib õpituatsioonis oskust näha olukorda teise isiku vaatenurgast ning väärtustab empaatilist suhtlemist;</p> <p>5) väärtustab sõprust kui vastastikuse usalduse ja toetuse allikat;</p> <p>6) kirjeldab kaaslaste mõju ja survet otsustele, mõistab otsuste tagajärge;</p> <p>7) mõistab isiku iseärasusi, teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi;</p> <p>8) nimetab ning väärtustab enda ja teiste positiivseid omadusi ning teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi.</p>
--	---

Lõiming

Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust.. Loovus, koostööoskus.

Inglise keel: mina ja teised; igapäevaelu. Riigid ja nende kultuurid.

Digipädevused

Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult- MS Word. MS Excel- andmete sisestamine tabelisse; diagrammid, andmete analüüs.

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

Ettevõtluspädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Loovus ja koostööoskus.

4. Otsustamine ja konfliktid ning probleemilahendus (3 tundi)

1. Konfliktide olemus ja põhjused. Tõhusad ja mittetõhusad konfliktide lahendamise teed. Kriitikaga hakkamasaamine.
2. Läbirääkimiste pidamine.

Õpilane:

- 1) teab probleemide erinevaid lahendusviise ja oskab neid õpitu olukorras kasutada;
- 2) kirjeldab erinevate lahendusviiside puudusi ja eeliseid ning mõistab nende tagajärgi;
- 3) selgitab ja kirjeldab eri olukorras sobiva parima käitumisviisi valikut;
- 4) selgitab konflikti häid ja halbu külgi ning aktseptsioon konfliktide kui osa elust;
- 5) teab konfliktide lahendamise tõhusaid viise ja demonstreerib neid õpitu olukorras.

Lõiming

Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöodes osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust..

Matemaatika: andmete kogumine, tõlgendamine ja esitamine.

Digipädevused

Teemakohane infootsing internetist, ülevaate koostamine kirjalikult.

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

H5P

<https://h5p.org/>

Ettevõtluspädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid

ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt.

**5. Positiivne mõtlemine
(2 tundi)**

Positiivne mõtlemine. Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine. Positiivne mina.

Õpilane

- 1) nimetab ja väärtustab enda ning teiste positiivseid omadusi;
- 2) väärtustab positiivset mõtlemist.

Lõiming

Eesti keel: teabeallikate abil töötamine ning kirjelduste ja iseloomustuste ning kokkuvõtete koostamine. Enda töö esitlemine ja põhjendamine ning rühmatöös osalemine annavad esinemiskogemusi ning arendab väljendus- ja koostööoskust.. Arenguuskumus, meisterlikkus ehk suunatus.

Digipädevused

Teemakohase kirjaliku ülevaate koostamine arvutis- MS Word.

Learning Apps

<https://learningapps.org/>

H5P

<https://h5p.org/>

Ettevõtlushädevused

Ülesannete lahendamise kaudu nähakse ja sõnastatakse probleeme, genereeritakse ideid ning kontrollitakse nende toimivust, kasulikkust. Õpitakse hindama oma riske ja toimima arukalt. Loovus ja koostööoskus.